

OBRAZLOŽITEV ČASTNEGA DOKTORATA:

Senat Nove univerze je dne 22. 12. 2022 sprejel naslednji sklep:

Sklep št. S64/22 – NU (Podelitev naziva »častni doktor Nove univerze«)

Senat Nove univerze na predlog Komisije za podeljevanje častnih nazivov in nagrad podeljuje naziv »častni doktor Nove univerze« Borutu Pahorju za izjemne dosežke na področju delovanja države, njenega pravnega in ustavnega reda, demokratičnosti in mednarodne skupnosti.

Obrazložitev predloga senatu NU:

Komisija za podeljevanje častnih nazivov in nagrad je na predlog rektorja Nove univerze prof. dr. Petra Jambreka, predlagala senatu Nove univerze, da se Borutu Pahorju podeli naziv »častni doktor Nove univerze« za izjemne dosežke na področjih, ki so temelj raziskovalne in pedagoške dejavnosti Nove Univerze, in sicer na področju delovanja države, njenega pravnega in ustavnega reda, demokratičnosti in mednarodne skupnosti.

Borut Pahor je bil rojen leta 1963 v Postojni. Po končani gimnaziji v Novi Gorici je študiral politične vede s posebnim poudarkom na mednarodnih odnosih na tedanji Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo, sedanji Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Študij je končal z odliko (cum laude) in za diplomsko nalogo prejel Prešernovo nagrado Univerze v Ljubljani in Zoretovo nagrado slovenskega Društva za OZN.

Borut Pahor je deloval in si zasluge za podelitev častnega doktorata pridobil z delom prav na področjih, ki so temelj raziskovalne in pedagoške dejavnosti Nove Univerze. To so raziskovanje in preučevanje delovanja države, njenega pravnega in ustavnega reda, njeno demokratično bistvo in delovanje, njen položaj in delovanje v mednarodni skupnosti.

Kot politik in državni funkcionar na najvišjih položajih v državi si je prizadeval za uveljavitev tistega, kar je temeljno za delovanje moderne demokratične države: za dialog, za sobivanje različnosti, za soočanje razlik in iskanje z dialogom najboljših rešitev za družbene in državne probleme, za izbiro med različnimi alternativami. Prav to pa je pot v svobodno, demokratično in uspešno državo.

Predsednik Borut Pahor si je prizadeval biti predsednik vseh državljanov naše republike ne glede na njihov družbeni položaj ali status in ne glede na njihovo politično ali ideološko usmeritev. Zavzemal se je za spoštovanje njihovega človeškega dostojanstva in pravic, ki jim jih zagotavljajo Ustava, zakoni ter mednarodno in evropsko pravo. V zvezi s tem je razumeti njegovo zavestno prizadevanje za sodelovanje z vsemi strankami, z vladami, ki jih izberejo volivci na demokratičnih volitvah, ne glede na njegove morebitne osebne preference. Biti Predsednik vseh Slovenk in Slovencev, vseh državljanek in državljanov je očitno razumel kot temeljno obvezo predsednika in njegovo sveto dolžnost.

Njegovo razumevanje predsedniške funkcije v naših specifičnih razmerah je vključevalo enak pristop tudi glede razkola, ki bremeni našo družbo, nemoč doseči spravo glede pretekle zgodovine in usode žrtev bratomornega spopada med revolucijo in po njej. Kot Slovenke in Slovence, predvsem pa kot ljudi, je videl na eni strani tiste, ki jih je zgodovinsko gledano doletel poraz, ki so ga mnogi, tudi nedolžni plačali z življenji, pregnanstvom in diskriminacijo, zmagovalci pa mnogi šli na pot zločinov in nasilne vladavine, kakršne niso hoteli mnogi tisti, ki so šli v boj z okupatorjem, končali pa v krvavi revoluciji.

Predsednik Pahor se ni opredeljeval do vprašanj, o katerih naj sodi zgodovina, bil pa je vedno jasen v svojih prizadevanjih za spravo, da so žrtve na obeh straneh bili predvsem ljudje, ki so se znašli v vrtincu zgodovine, ki pa jim gre človeško dostojanstvo in spoštovanje, saj so bili predvsem ljudje, pokončani, pregnani, dolga leta diskriminirani brez kakršne koli zakonite sodbe. Ta svoj, v bistvu plemenit odnos do človeka kot človeka, je Predsednik Pahor izkazoval tudi zelo konkretno in hkrati simbolno na različnih spominskih svečanostih in z uspešnim prizadevanjem za spomenik vsem žrtvam vojn na Slovenskem.

Predsednik Borut Pahor si je prizadeval biti tudi »ljudski predsednik«. Rad je zahajal med ljudi, odprl je predsedniško palačo za t.i. dneve odprtih vrat, preizkušal se je v raznih dejavnostih. Ta poizkus spoznavati življenje in dejavnosti ljudi se je pogosto razumel kot populizem in izraz želje po ugajanju. Morda je bil tudi to. Vendar eden glavnih problemov tudi moderne demokratične države je odmaknjenost oblasti od množic, ki jih odločitve oblasti zadevajo. Prizadevanj nosilcev oblasti biti blizu ljudem je tudi v moderni demokratični državi prej premalo kot preveč.

Predsednik Pahor si je tudi v mednarodnih odnosih prizadeval za spravo zlasti v Evropi še vedno razklani in obremenjeni od posledic velikih vojn v prejšnjem stoletju, med katere sodijo tudi hladna vojna in balkanske vojne na prelomu stoletja. Sence preteklosti teh vojn pa tudi starejših vojn še bremenijo Evropo na njeni poti k povezanosti v miru in sodelovanju.

Zavestno in uspešno Pahorjevo prizadevanje za odpravljanje nezaupanja in senc preteklosti z našo zahodno sosedo simbolizira stisk rok dveh predsednikov na Bazovici in ob fobjah in vrnitev Slovincem Narodnega doma v Trstu. Podobno skupna udeležba dveh predsednikov ob stoletnici plebiscita na Koroškem, ki je začrtal sicer krivično mejo med državama, ki pa je danes tako rekoč v naravi več ni, simbolično kaže, da smo na obeh straneh vendarle pripravljeni za plodno sožitje v povezani in svobodni Evropi.

Tudi odnosi s Hrvaško državo in narodom, s katerim Slovenci v tisočletni skupni zgodovini nikoli nismo prekrizali mečev, so po zaslugi in v veliki meri prav v času predsedovanja Boruta Pahorja vladi in nato državi Republiki Sloveniji dobili nov pozitiven zagon. Sklenitev arbitražnega sporazuma s Hrvaško je bil korak v pravo smer k iskanju kompromisne rešitve o meji na kopnem in še zlasti na morju med dvema v bistvu prijateljskima državama in narodoma skozi njuno skupno zgodovino v tem delu Evrope.

Zaplet z izvršitvijo odločitve arbitražnega sodišča je vsaj začasno preprečil dokončno rešitev mejnega vprašanja, ni pa izničil napredka v odnosih med državama, ki še traja in vendarle obeta, da pride do uveljavitve arbitražne odločitve na način, ki bo sprejemljiv za obe strani.

Predsednik Borut Pahor je bil v vsem njegovem političnem in državnem delovanju vnet podpornik evropskega povezovanja in širjenja EU na območje t. i. Zahodnega Balkana. Kot pobudnik in usmerjevalec t.i. pobude Brdo - Brioni je uveljavil Slovenijo pa tudi sebe osebno za pomembnega dejavnika pri urejanju zadev v tem delu Evrope, vključno s procesom širitve EU in s poudarkom na spravi tudi v tem delu Evrope, obremenjenim s tragično preteklostjo.

V odnosu do problematike sedanje in bodoče Evrope je predsednik Borut Pahor znan kot zagovornik ambicioznega povezovanja Evrope navzven ob ohranjanju pestrosti in pluralizma znotraj povezave. V to smer gredo tudi njegovi razmisleki o »Združenih državah Evrope«. Njegovo angažiranje za poglobljanje evropske integracije je bilo razlog za njegovo zanimanje in podporo t.i. Ljubljanski pobudi, ki je izšla prav iz Nove Univerze in katere cilj je, najbolj preprosto rečeno, okrepiti povezanost Evropske unije v odnosu do ostalega sveta, hkrati pa ohraniti pluralnost pri urejanju zadev, ki po naravi stvari še vedno sodijo v suvereno pristojnost držav članic.

Glede na navedeno je Predsednik Republike Slovenije, Borut Pahor s svojim predsedovanjem naši državi in z ostalim političnim delovanjem postavil vzorec predsedovanja državam primerljivim s Slovenijo tako po moči kot po dejstvu, da gre še vedno za države v tranziciji, na poti k moderni in učinkoviti demokratični državi, utemeljeni na vrednotah zahodnega sveta, na vrednotah naše civilizacije.

To je prispevek k razvoju teh držav, kot tudi prispevek k raziskovanju in razumevanju njihovih problemov, njihovega odnosa do preteklosti in uresničevanja skupne bodočnosti v nastajajočem večpolnem svetovnem redu. To so temeljni in zadostni razlogi za podelitev častnega naslova DOCTOR HONORIS CAUSA Nove Univerze dosedanjemu Predsedniku Republike Borutu Pahorju.